

ПСОВКА

ЗЛОУПОТРЕБА ДАРА БОЖИЈЕГ, ДАРА РЕЧИ

“Ја вам кажем да ће за сваку празну ријеч коју рекну људи дати одговор у дан Суда. Јер ћеш због своји ријечи бити оправдан и због својих ријечи бити осуђен.”

(Мт.12;36-37)

“Ако ко од вас мисли да је побожан, а не зауздава језика својега, него вара срце своје, његова је побожност узалуд.”

(Јакољ. 1;26)

Бог је створио човека као своју слику и прилику (Књ.пост.1;26-27), и обдарио га разноврсним талентима и слободном вољом. Понашајући се слободно човек речима и делима пројављује своја осећања, хтења, намере, што ће рећи, открива своју унутрашњост. Ниједна неумереност не излази на добро. Тако и неумереност у опхођењу у коме је заступљено често понављање ружних речи поприма силу навике која се укоренила и не искорењује се лако. Људи који у свом речнику користе псовке дар Божији, дар речи, обезвређују испод сваког нивоа. Сваки цивилизовани народ води рачуна о уређености свог животног простора, а наша Црква учећи људе вери у једнога Бога у Тројици учи их о уређености духовног простора, односно, како да користе време земног живота припремајући се за живот будућег века и добар одговор на страшном Христовом суду.

Многи се питају да ли је псовка одувек део наше “културе”?

Ова наша земља је основана од светородне лозе Немањића и других србских светитеља. Ево какав је утисак стекао Константин Философ боравећи међу Србима у време деспота светог Стефана Лазаревића: “Живот пак у целој тој земљи је као црква Божија, и људи не живе као остали народи скотски и против природе, и не спомињу узалуд сваки час име Божије, него је установљено да се сви од малога до великога моле више од два пута на дан.”

Један од могућих одговора на питање од када датира употреба псовки међу Србима дао је духовник манастира Витовнице Архимандрит отац Тадеј : “ У време Обреновића када је ослобођена од Турака мала Србија, нисмо имали школско образовање, људе који би требало да воде рачуна о администрацији, државној и црквеној. Надали смо се да ће Русија да нам помогне као православна земља. Милош Обреновић је имао државну делегацију а Црква своју. Те делегације су ишле да моле да тамо приме нашу омладину да се војно и административно усаврше... Кад су отишли тамо нико их није ни погледао... И црквене власти нису смеле од државних да приме делегацију и наши су се ожалашћени вратили назад...

Ми се онда окренемо Западу. Пошто нам је најближе била Пешта, ми смо своју омладину послали у војну академију у Пешти. Мађари су чувени псовачи у целом свету. И наша омладина научила се да псује. У нашем језику нису постојале псовке, није се знало за псовке и прва псовка почела је у гарнизону. И ево за непуних сто година ми смо гори сад и од Мађара у псовкама.”

Познати наш владика Николај Велимировић је писао о једном француском официру који је био са србском војском на солунском фронту. Када је овај официр у Паризу говорио о србском народу изнео је запажање да у Срба постоји беспримеран обичај псовања светиње. “Псовка је као проказа на овом народу. Као од губе сав се народ огубавио псовком. Надати је се, да ће се народ србски, који може све, моћи некад очистити и од ове моралне губе.” Заиста ничега се србски народ не мора толико стидети колико свог језика упропашћеног псовкама.

Где какава разлика између Срба у време Првог светског рата у односу на Србе непосредно после косовског боја. Разлика се може приписати 500-годишњем робовању под Турцима, односно опадањем нивоа православне духовности а самим тим и опадањем нивоа културе опхођења и говора. Требало би да се угледамо на наше претке, да се обожимо и да своју православну културу пројавимо и у говору. Много би нам користило да се угледамо и на наше суседе и браћу по вери, Грке и Бугаре, који немају псовке

Пошаст псовке се као неко гљивично обољење проширила у нашем народу. Захваљујући дугоготишњем негирању постојања Бога остао је наш народ без страха од Бога и без стида не само пред људима него и пред децом. Почујте шта каже Господ о саблазнима и о онима који их шире: “Тешко свијету од саблазни; јер је потребно да дођу саблазни, али тешко човјеку оном кроз кога долази саблазан”(Мт 18;7). Много тежу казну заслужују они који дечије душе саблажњавају или штавише уче децу псовкама. “А који саблазни једнога од ових малих који вјерују у мене, боље би му било да се објеси камен воденички о врат његов, и да потоне у дубину морску”(Мт.18;6).

Опаке речи као што су псовке одјекују попут пуцња у ушима онога коме су упућене а у душама мале деце имају разарајуће дејство јер прљају ангелолику чистоту дечијих душа. “Неки људи могу коња проиграти и без седла, а неки убити човјека и без оружја – злим ријечима”, рекао је св.старац Симеон из Дајбаба.

Псовачи без страха Божијег и стида пред људима дар Божији – дар речи изврћу на зло, припремајући себи излив гнева Божијег на њихову главу и вечну погибао. “Где иде Господ ... да учини суд над свима и да покара све безбожнике за њихова безбожна дела... и за све дрске ријечи које безбожни грешници говораше против Њега”, каже св.ап.Јуда Јаковљев у својој посланици (1;14-15). У Светом Писму још стоји : “Ако ко од вас мисли да је побожан а не зауздава језика својега него вара срце своје, његова је побожност узалуд”(Јаковљ.1;26). Затим : “Срце праведниково премишља шта ће говорити а уста безбожника ригају зло”(Пр.Сол.15;28). “Ако неко у ријечи не греши тај је савршен човјек, моћан је зауздати и све тијело”(Јаковљ.3;2). Општи је утисак да је језик тешко укротљив те често “трчи” испред памети.

“Неко причом говор мути неко прича и кад ћути”(Мирослав Антић). Има ли горих мутивода нашег лепог и по фонду речи богатог србског језика од мутивода псовача и ругача не само видљиве твари и творевине Божје. Псовачи и ругачи дрско и непромишљено хуле и на само име Божије, Пресвету Богородицу, крсне србске славе и на све што је свето. Бог је створио човека као круну свега створеног и обдарио га разумом и слободном вољом. Али где, разумно биће – човек, по своме слободном избору понаша се горе и од безсловесних животиња! Јер животиње испуњавају закон Божији не ружећи свога Творца. Достојевски поручује : “Човече не горди се над животињама: оне су безгрешне, а ти, са својом величином, прљаш земљу својом појавом на њој и за собом остављаш свој прљави траг – авај скоро сваки од нас!”. У сличном духу проговара и наш свети владика Николај Жички : “Када пљусак кише пада на тебе и вола твога, ти псујеш а во твој ћути. Не кисне ли и во као и ти? Зашто онда сам ти псујеш а во твој ћути? Или има вајде од псовке или нема? Ако има, научи и свог вола да псује, ако ли нема, зашто се ти не научиш од свога вола да ћутиш и трпиш?”.

Сви су људи у суштини добри јер су створени по образу и по подобију Божијем, али се многи понашују ружно, следејући лошим навикама. Међу псовачима има и оних “несвесних”. Кад њих опоменете они уопште нису свесни где су погрешили. Овде делује тзв.моћ навике која узима свој данак у виду узречица које су често гнусне псовке. Моћ навике је до те мере испракована да псовач није свестан шта чини и где греши. Псовке су део жаргона и имица који се укоренио код свих генерација. Много примереније би било да наш Православни србски народ користи језик хришћанске љубави а не да нам језик поприма ђавоимани стил. У Псалтиру цар Давид каже : “Безбожник у објести својој не мари за Господа ... Уста су му пуна неваљалијех речи, пријеваре и увреде, под језиком је његовијем мука и погибао” (Пс.10;4 и 7).

Неки псовачи упражњавају лошу навик у псовања јер мисле да им то служи за пражњење нагомиланог негативног психичког набоја. Да је то тако њиховом пражњењу би дошао једном и крај. Напротив, што човек више псује његово срце се не празни од зла него се све више испуњава злом које обликује такозвану моћ навике која је изражена србском народном изреком : ”Навика је једна мука а одвика сто”. На ову тему св.Василије је рекао : “ Није то мали подвиг победити своју навик у. Јер обичај, утврдивши се кроз дуго време,

поприма силу природе”. Многи псовачи следујући инерцији лоших навика не труде се да избаце из свог језика псовке не размишљајући о последицама чак ни када их деца слушају. Нажалост, у дечијем речнику су све присутније псовке и то псовке које су научили од својих најрођенијих. Камо лепе среће да су их ти најрођенији научили како да се правилно прекрсте и некој од најкраћих молитава као што је “Оче наш ...” или “Богородице Дјево ... “ или да су их научили да понављају Исусову молитву: Господе Исусе Христе Сине Божији помилуј ме грешног (грешну).

Поред тога што је псовка израз крајње некултуре и примитивизма она је дрско кршење и треће Божије заповести која нас опомиње : “Не узимај узалуд имена Гопода Бога својега”. Епископ Николај Жички је пре више од пола века писао о онима који директно крше ову заповест : ”Најузвишенија, најстрашнија и најпоноснија реч коју је људски језик научио да изговара јесте реч БОГ, тј. она реч, која означава Онога који је створио свет, дао свету живот и законе, и који има неограничену власт над светом већу него ковач над секиром, скованом његовим рукама. Ко је, дакле, толико умно неразвијен или душевно толико заслепљен, да се усуђује узимати узалуд име Божије? Па још хули на то Име!... Но богохулство није само када директно хулиш на име Божије. Богохулство је кад хулиш на нечију мајку, или оца, или сестру; богохулство је и хула на вола, и коња и магарца. Јер ко хули на секиру ковачеву, хули на ковача који је секиру сковао... Ах, колико је лепше бити нем него хулити на име Божије! Не знате ли, да се без казне не сме хулити на име кнеза једне земље? А шта су сви кнежеви земаљски према Богу него ли једна шака сува лишћа? Заиста и хула на Бога не остаје некажњена. Богохулни народ се кажњава ужасно: болешћу, неродицом, тучом, богаљастим породом, помрачењем ума и отврднућем срца. Псовачи не само да трпе зло него временом постају слуге зла, извежбани војници Сатане. Гле како је мало псовача Сатане, а како је много псовача Бога!”.

Школованост није услов искорењивања псовки као израза крајње некултуре и вређања осећања ближњих. То у нас показују многи школовани људи који не могу да проговоре без поштапалица које су псовке. Интелигенција често псује и Светињу.

“Најжалосније је у србском народу то “, приметио је владика Николај Велимировић, “што и понеки школовани људи псују. Ти школовани људи написали су по канцеларијама и механама “ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ПЉУВАТИ” но нису написали нигде – ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ПСОВАТИ. Каква жалост! Као да је пљувачка више смрдљива од псовке! Као да псовка не трује душу људску и не ствара трулеж у души јаче него ли пљувачка што трује плућа и ствара трулеж у плућима! Заиста, браћо, школован је онај човек, који је успео да очисти свој језик од гадних речи, и своје срце од смрадних жеља, и свој ум од безбожних мисли...”. Ово иде у прилог тврдњама да бити школован не значи бити и образован. Обезбожен систем школства децу не образује него пружа могућност усвајања одређених сазнања системацки прикупљених и изложених, која могу послужити као основа за бављење одређеном професијом. Образован човек је васпитан науком Христовом. Сама реч васпитати потиче од црквено-словенске речи воз(с)питати (воз = горе, више, изнад ; питати = хранити). Васпитати значи

хранити вишњом, узвишеном храном. “Не живи човек о самом хлебу, но о свакој ријечи која излази из уста Божијих” (Мт.4;4). Бити образован значи поново успоставити образ (лик) Божији у себи, онај прволик, по коме смо створени јер се каже у Светом Писму : “ И створи Бог човјека по образу Својему, по образу Божијему створи га” (Књ.Постања 1;27).

Обратите пажњу на речи Господа Исуса против псовке и псовача :

“Породи аспидини! Како можете добро говорити, када сте зли? Јер од сувишка срца уста говоре. Дobar човјек из добре ризнице износи добро; а зао човјек из зле ризнице износи зло. А ја вам кажем да ће за сваку празну реч коју рекну људи дати одговор у дан Суда. Јер ћеш због својих ријечи бити оправдан и због својих ријечи бити осуђен”(Мт.12;34-37).

“Чујте и разумијте ове речи сви ви, којима уста не луче ништа друго до пљувачку и псовку. За сваку своју реч одговараћете пред Најстрашнијим Судом, где вам неће помоћи никакви адвокати и никакви лажни сведоци. Јер Он чује струјање крви у жилама вашим, камоли да не чује ваше богохулне речи...

Благо вама, богобојажљиви, ако умете употребљавати свој језик на оно на што је језик човеку и дат, наиме : на утеху људима а на славу Бога...”

Сада се упознајте са истинитим догађајем из 1931.год. који је описала Мица Цв. Динићка из Скопља, а коју је “Хришћанска заједница” јануара 1933.год. објавила под насловом “Казна Божија због псовања славе” :

“Године 1931. славили смо св.Николау. Ја сам спремила све што је потребно: кољиво (славско жито), колач и све друго по нашем србском и хришћанском обичају. За све време спремања посматрао ме је један наш кирајџија – радник. Он је негде из Словеначке, по вери римокатолик, те му је ово, можда, изгледало чудновато, пошто римокатолици немају славе. Са чуђењем ме је запитао “зашто оволико спремаш и нашта ће све то?” Одговорила сам му да ми православни Срби увек тако спремамо за своју Славу. Ако пак намамо довољно средстава да све спремимо како обичај захтева, спремимо увек оно без чега се не може славити : кољиво (славско жито), свећу и колач. На то ми је он одговорио најпоганијом псовком, додавши “немате довољно хлеба да једете, а толико трошите на празне обичаје и некакве славе, као да вам што користи; све на вашу штету!”

Као православној Српкињи уздрхта ми срце и би ми криво не само што ме критикује због трошкова око славе, него више због тога што понижава и презире велику србску Светињу, којој се дичим и поносим. Упитах га : “Знаш ли шта си изговорио и јеси ли при себи?” Он ућута.

Мужу ништа нисам о томе говорила, да се на дан славе не би узнемиравао. Увече позовемо кирајџију на вечеру, да види и осети шта је наша Слава. Указали смо му све почасте, које се указују гостима о Слави ... Очеvidно је било да му се наша Слава јако допала. Жалио је што римокатолици немају славе.

Трећег дана по слави њему су се искривиле вилице, а образи отекли, те није могао ни да говори. На моје питање шта му је, шапатом одговори : “Ето шта ми уради твој св.Никола, кога сам псовао и исмејавао”. Видевши га овако унакаженог и страшног заплаках се, а и он заплака. Гушећи се у сузама

прошапута : “Огреших се, сестро, јер похулих на св.Николу чудотворца” и дате ми руком знак да га оставим на миру. Он је после отишао у болницу; оперисао се, али му је остала белега да га потсећа на његов грех. Док није напустио Скопље често смо разговарали о нашој Слави коју је увек хвалио и кајао се због свог непромишљеног поступка.” На крају своје приче сведок догађаја, Мица Динић каже : ”Молим Православну Хришћанску Заједницу да овај догађај оштампа. Мислим да ће многим хулитељима и псовачима Бога и Божијих угодника послужити за поуку. Бићу срећна, ако се после овога бар један одрекне псовке.”

“У ћутању је сигурност”, рекао је наш нобеловац Иво Андрић. Ми монаси би рекли сигурност је у благословеном ћутању које је испуњено молитвом. Апостол Павле је рекао : “Волим рећи пет речи умом својим... неголи хиљаде речи језиком” (I Кор.14;19). Овде апостол мисли на корисност упражњавања умне молитве насупрот празноречитости и многоговорљивости. Руковођен молитвом свако је сигурнији да ће мање посртати у грех јер благословено ћутање молитвом испуњено је чврст ослонац. Умна молитва је држање за самог Сведржитеља. Посрне ли и падне у грех и онај ко зна за молитву лакше ће устати јер има чврст ослонац него онај ко не само да се не сећа да молитвом призове име Божије него по злој навици псовком чак и скрнави Бога и све што је свето.

“Неко прича и кад ћути”. Молитвеник прича са самим Богом када молитвено ћути. Или слави свога Творца или му благодари за знана и незнана добра или проси од Њега помоћ. А језик који не упражњава молитву он “се не чисти огњеним именом Божијим и јесте само справа за пљување, за стварање и умножење упљувака” (Николај Велимировић).

Ми Православни Срби смо позвани на споразумевање у духу еванђелског језика, будући да имамо за собом дугу традицију Православне духовности. Поставља се питање у ком језичком духу се споразумевају данашњи Срби? У еванђелском сигурно не ! пре би се могло рећи да је језик србске свакодневице, са учесталим псовкама и непристојним изразима, незнабожачки и варварски, безпримеран и у савременим атеистичким (безбожничким) цивилизацијама на Западу.

Тачно је да и други народи имају своје псовке, али ни један народ нема у речнику псовке Бога и Божијих светиња као што је случај са Србима. Парадокс да тако мали народ гаји тако велико зло ! Мало би било рећи да је то наша национална брука и срамота! То је много више! Кушање дуготрпељивости и милости Божије и призивање изливања гњева Божијег на нас. Псовање као најгори облик празнословља је одраз празноверја и неверја које је узело маха код Срба. Све ово води пропасти како на општем тако и на личном плану.

* * *

За све оне који се труде да псовку избаце из свог речника помолимо се речима владике Николаја Жичког :

“Пресвети и пречисти Боже, помози свима вољнима да језик свој очисте и освете да би и језик србског народа, и свију народа на земљи, био сличан

огњеним језицима Твојих анђела, и апостола и светитеља, - инструмент наше утехе а Твоје вечите славе, моћи и мудрости. Да би језик свих људи био не на погибао њихову но на спасење и радост духовну. Амин.”

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира св.Стефана Липовац

